

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie marec 2013

III. senát

Nálezy:

spisová značka	III. ÚS 448/2012
sudca spravodajca	Eubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	12. februára 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka (obchodná spoločnosť) namietala porušenie označených práv rozsudkom krajského súdu.</p> <p>Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že krajský súd nesprávne vec posúdil po právnej stránke, v dôsledku čoho má napadnutý rozsudok krajského súdu arbitrárny charakter. Podľa názoru sťažovateľky skutočnosti uvádzané v odvolaní, ktoré spočívali v právnej argumentácii sťažovateľky, nie sú novými dôkazmi, ako to vyhodnotil krajský súd, a preto sa krajský súd mal týmito skutočnosťami meritorne zaoberať. Krajský súd nesprávne vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky tak, že ide o nové dôkazy, ktoré si mala sťažovateľka uplatniť už v prvostupňovom konaní.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľky povolené prečerpanie na bežnom účte sa v danom prípade nepovažuje za spotrebiteľský úver, a preto zmluva o povolenom prečerpaní nemusí obsahovať náležitosti uvedené v § 4 ods. 1, 2 a 3 zákona o spotrebiteľských úveroch (t. j. zmluva o povolenom prečerpaní nemusí obsahovať údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov).</p>
ratio decidendi	<p>Úlohou ústavného súdu je v tomto prípade posúdiť, či postupom v predmetnom odvolacom konaní a napadnutým rozsudkom krajský súd poskytol sťažovateľke adekvátnu ochranu jej označeným právam, najmä však jej základnému právu na súdnu ochranu zaručenému čl. 46 ods. ústavy a právu na spravodlivé súdne konanie garantovanému čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd zameril svoju pozornosť na konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu a musí konštatovať, že spôsob, akým sa krajský súd vysporiadal s jednotlivými tvrdeniami sťažovateľky, nesvedčí o ústavne konformnom prístupe.</p> <p>Pokiaľ ide o podstatný dôvod zamietnutia žaloby sťažovateľky v časti presahujúcej istinu, okresný súd vo svojom rozsudku po citovaní príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka a zákona o spotrebiteľských úveroch zreteľne uviedol, že v dôsledku chýbajúceho údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov na kontokorentný úver sa tento považuje za bezúročný a bez poplatkov, preto sťažovateľke nepriznal úrok z úveru a úrok z omeškania. Okresný súd nevzal do úvahy § 1 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch, podľa ktorého sa tento zákon nevzťahuje na kontokorentný úver.</p> <p>Záver krajského súdu, že argumentácia sťažovateľky uvedená v odvolaní predstavuje nové skutočnosti a dôkazy, svedčí o jeho formalistickom prístupe, ktorý protirečí materiálnemu chápaniu právneho štátu, je v rozpore s požiadavkou materiálnej ochrany práv zo strany súdnej moci a v konečnom dôsledku hrozí prípadnou ďalšou krivdou.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka uviedla v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa právnu argumentáciu, a nie nové skutočnosti a dôkazy, ako to vyhodnotil</p>

	<p>krajský súd.</p> <p>Právna argumentácia odvolávajúca sa na právne hodnotenie žalobou uplatnených nárokov podľa zákona o spotrebiteľských úveroch nenašla v odôvodnení krajského súdu reflexiu a ide o rýdzo právne posúdenie, a nie skutkové posúdenie, ako uviedol krajský súd, keď na neho „<i>neprihliadol, pretože neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa</i>“.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu sa krajský súd s tvrdeniami sťažovateľky uvedenými v odvolaní nevysporiadal spôsobom zlučiteľným s ústavou a dohovorom, keď nevzal do úvahy, že uvedené odôvodnenie je podstatným dôvodom rozhodnutia okresného súdu v napadnutej časti, a ako sám uviedol vo vyjadrení k sťažnosti, touto argumentáciou sa ani nezaoberal.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom krajského súdu porušené bolo.</p> <p>Rozsudok krajského súdu zrušuje a vec vracia krajskému súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	III. ÚS 531/2012
sudca spravodajca	Lubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	12. februára 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie označených práv rozsudkom krajského súdu.</p> <p>Podľa sťažovateľa bolo konaním krajského súdu porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že krajský súd pri rozhodovaní o jeho odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu vo veci jeho žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa o zamietnutí jeho žaloby.</p> <p>Podobne ako okresný súd aj odvolací súd zastával názor, že mu neprislúcha kontrolovať a spochybňovať rozhodnutie konkurzného súdu a preskúmať konkurzné konanie vyhlásené na majetok sťažovateľovej manželky, v dôsledku ktorého sťažovateľ prišiel o svoj majetok.</p> <p>Súd poukázal tiež na to, že sťažovateľ nedostatočne vystupoval v záujme ochrany svojho vlastníckeho práva, keďže nepodal vylučovaciu žalobu v zmysle § 19 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní.</p> <p>Sťažovateľ však v sťažnosti namieta, že podaním určovacej žaloby sa nedomáhal prieskumu konkurzného konania a činnosti konkurzného súdu, ale posúdenia platnosti právnych úkonov, v dôsledku ktorých došlo k strate jeho vlastníckeho práva. K prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v celosti kúpnu zmluvou došlo podľa sťažovateľa napriek tomu, že v čase vyhlásenia konkurzu na majetok sťažovateľovej manželky neboli tieto už v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov.</p> <p>Podstata námietok sťažovateľa spočíva v jeho nespokojnosti s potvrdením rozhodnutia prvostupňového súdu v konaní o odvolaní sťažovateľa v rozsudku krajského súdu, keď všeobecné súdy neposkytli ochranu jeho vlastníckemu právu, ale osobám, ktoré nadobudli jeho majetok v rozpore s právnym poriadkom.</p>
ratio decidendi	Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, krajský súd sa v podstatnej časti odôvodnenia zaoberal otázkami konkurzného konania. Predmetom konania na všeobecných súdoch bola žaloba o určenie vlastníckeho práva, ktorá mala byť prostriedkom na odstránenie neistého právneho postavenia sťažovateľa. Sťažovateľ očakával, že v rámci konania o tejto žalobe bude posúdená platnosť právneho úkonu,

<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>ktorým bolo prevedené jeho vlastnícke právo na iné subjekty, na základe ktorého by sa mohol domáhať nápravy protiprávneho stavu.</p> <p>Na posúdenie prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku nebolo relevantné to, čo za významné považovali všeobecné sudy – teda určenie, či môžu alebo nemôžu vykonávať prieskum a prehodnocovať konanie konkurzného súdu, ani konštatovanie, že sťažovateľ účinne nevystupoval v záujme ochrany svojho vlastníckeho práva, keď nevyužil možnosť podania vylučovacej žaloby, ale skúmanie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe a po jeho konštatovaní vyriešenie predbežnej otázky platnosti či neplatnosti právneho úkonu, ktorým došlo k spochybneniu, resp. k strate vlastníckeho práva. Vyriešenie otázky platnosti zmluvy o prevode nehnuteľností bolo predpokladom rozhodnutia o žalobe a súd ju mal vyriešiť bez ohľadu na to, či z tohto zistenia vyplynú pre účastníkov nejaké iné záväzky.</p> <p>K otázke interpretácie ustanovenia § 19 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní, ktorou sa okresný súd aj krajský súd zaoberali vo svojich rozhodnutiach, ústavný súd dodáva, že právna domnienka, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnene, nastáva, iba ak ten, kto uplatňuje, že vec sa nemala do súpisu zaradiť, nepodá v súdom určenej lehote proti správcovi vylučovaciu žalobu, hoci bol konkurzným súdom poučený o tom, že vec bola zapísaná do súpisu, a o právnych dôsledkoch nepodania žaloby. Ak vo vzťahu k takejto osobe uznesenie nebolo vydané, právne dôsledky v zmysle tohto ustanovenia nenastávajú, pričom nie je významné, z akého dôvodu takto konkurzný súd nepostupoval.</p> <p>V zmysle tohto výkladu ak vlastník nebol vyzvaný konkurzným súdom na podanie vylučovacej žaloby v určenej lehote, nemohla nastať nevyvrátiteľná právna domnienka, že tento majetok bol zaradený do súpisu podstaty oprávnene. Platnosť speňaženia nehnuteľností ich predajom preto nebolo možné vyvodzovať z uvedeného ustanovenia.</p> <p>Ak konkurzný súd oprávnenej osobe neuložil, aby v lehote určenej súdom podala vylučovaciu žalobu proti správcovi na súde, ktorý vyhlásil konkurz, a nepoučil ju o tom, že vec bola zapísaná do súpisu, a o právnych následkoch nepodania žaloby, nemohla nastať domnienka ustanovená v ustanovení § 19 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní. Speňaženie je možno preto považovať za platné, len ak neexistujú okolnosti spochybňujúce zaradenie veci do súpisu. V prípade nedodržania zákonného postupu je teda na mieste posúdenie platnosti kúpnej zmluvy, ktorou správca konkurznej podstaty speňažil majetok vo vlastníctve osoby odlišnej od úpadcu.</p> <p>Ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj (alebo predovšetkým) na jeden závažný aspekt, ktorý zohráva pri právnom posúdení predmetnej veci významnú úlohu. Ide o aplikáciu § 26 zákona o konkurze a vyrovnaní s nadpisom „<i>Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov</i>“.</p> <p>Ústavný súd na tomto mieste pripomenie iba znenie jeho odseku 3 písm. c), podľa ktorého ak k zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov došlo pred vyhlásením konkurzu a ak sa ešte nezačalo konanie o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, je správca povinný bez meškania podať návrh na toto vyporiadanie.</p> <p>Toto ustanovenie, ktoré je nepochybne vo vzťahu k § 19 zákona o konkurze a vyrovnaní lex specialis a ako také má pri aplikácii právnej úpravy prednosť, presne zodpovedá skutkovému stavu sťažovateľa v rozhodnom čase, s ktorým sa stotožnil aj okresný súd. Napokon na túto skutočnosť sťažovateľ upozornil aj vo svojom odvolaní.</p> <p>Napriek tomu obidva konajúce sudy sa posúdeniu tejto otázky vyhli a jednostranne zdôrazňovali povinnosť sťažovateľa podať vylučovaciu žalobu, resp. celkovo vytýkali sťažovateľovi nedostatočnú starostlivosť o svoje práva.</p> <p>Po posúdení argumentácie, na základe ktorej krajský súd potvrdil odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ústavný súd konštatuje, že krajský súd neposkytol sťažovateľovi účinnú ochranu jeho práva.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom krajského súdu porušené bolo.</p> <p>Rozsudok krajského súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.</p>
	<p>***</p>

Spracoval: JUDr. Gabriela Lacková

Upozornenie:

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.